

DOMOLJUB.

Slovenskemu ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja vsakega prvi in tretji četrtek meseca. Ako je ta dan praznik, izide „DOMOLJUB“ dan poprej. Cena mu je 80 kr. za celo leto. — Spisi in dopisi naj se pošiljajo: uredništvu „DOMOLJUBA“, Ljubljana, v semeniških ulicah št. 3. Naročnina in inserati pa opravištvu „DOMOLJUBA“ Vodnikove ulice št. 2. — Natanilila se vsprejemajo in plačujejo po dogovoru.

Štev. 15.

V Ljubljani, 4. avgusta 1898.

Letnik XI.

Kdo je omikan in olikan?

I.
Po sodbi sveta je olikan oni, ki nosi lepo obleko prav po modi, ki se zna lepo, prikupljivo vesti v družbi, ki je bogat, ki je veliko bral in zna gladko govoriti. Oglejmo si te lastnosti malo bolj natanko in se prepričajmo, ali je res treba vsega tega, da je človek omikan ali ne?

1. Znan in resničen je pregovor: Obleka še ne stori človeka. Tovarniška delavka in kmečko dekle, ki se obleče prav gošposko s klobukom na glavo kakor mestne gospe, ni zato še prav nič bolj omikana. Vedno še ostane preprosta delavka ali dekla. — Čevljarski pomočnik, ki si natakne v nedeljo na žuljave, smolnate roke lepe rokaviče in nosi lepo, črno obleko s cilindrom vred, še ni omikan, čeprav si domišlja, da je poosebljena olika.

Gotovo je, da pametna, stanu primerna in spodobna obleka spada k pravi olici, četudi je že obnošena in popravljena. Tako n. pr. je bil oblečen naš Olrešenik priprosto, a čedno in po stanu. Isto tako se je oblačila prečista Devica Marija.

Se en zgled, da sama obleka ne stori človeka omikanega. Misli si surovega, strastem vdanega, hudobnega človeka. Daj mu obleko, narejeno po najnovejši modi — in pred seboj imaš omikanega človeka. Ali ne? Saj ima vse, kar spada k omiki: lepo, moderno obleko! Nikoli in nikdar ne, on ostane tudi pod lepo obleko to, kar je bil, hudobnez, nečistnik.

Torej samo v lepi obleki ne obstoji prava omika!

2. Kaj pa, ali je omikan oni, ki se zna lepo vesti, ki pozna zakone in zahteve uljudnosti in ki ne pride v nobeni, tudi visoki družbi v zadrego, kako se obnašati?

Ni dvoma, da je uljudnost in prijazno obnašanje potrebno, da je kdo omikan. Surovih, nerodnih in neprijaznih ljudi ne šteje nihče k olikanim. A zopet je treba razločiti: Lepo vedenje spada k omiki; toda vsak, ki se zna lepo vesti, še ni omikan. Kako to?

Kamnosek ogladi skalo, da je gladka in svetla; a znotraj je še vedno surova skala, kakor je bila prej. Lepa zunanost ne naredi lepe notranjosti. Tako je tudi pri ljudeh. Oni, ki se zna priklanjati in ki se je naučil nekaj lepšega obnašanja, ni še v resnici omikan. Pri vsem tem je namreč lahko lupez, poln surovosti in prevzetnosti, poln nevednosti in samoljubja. Ves nesrečen je, če je storil kako tudi malenkostno napako proti pravilom in postavam dostojnosti; če pa prestopi božje ali cerkvene zapovedi v važnih stvareh, se nič ne zmeni. Ali je to prava omika? Ne, gotovo ne! Lepo vedenje je takim ljudem krinka, pod katero skrivajo nebroj napak in hudobij. Kolikrat beremo v časopisih o goljufigah, tatvinah, hudodelstvih, katera so storili ljudje najbolj finega vedenja! In tatovi, goljufigi, lupezi vseh vrst pač ne spadajo med omikane.

Torej zato ni še nihče omikan in olikan, če se zna samo lepo vesti.

3. Ali mora biti bogat, kdor hoče, da je omikan? Ali revni ljudje ne morejo biti olikani?

Bogatini nosijo lepo obleko; a lepa obleka ne stori človeka omikanega. Bogati ljudje se znajo večinoma lepo obnašati. Toda, kakor smo videli prej, lepo vedenje jih ne naredi olikanih.

Torej bogastvo ni potrebno, da je kdo olikan. Z denarjem se da sicer vse dandanes kupiti, a omike pa ne dobiš za tisočake. Kako hitro spoznaš iz vsacega koraka onega, ki je postal prav hitro bogat in bi se rad

tako obnašal kakor olikani ljudje. A ne gre. Nasprotno pač doseže, da se mu namreč za hrbtno vsi mužajo in posmehujejo.

Denar ne naredi človeka omikanege.

4. Ali je olikan oni, ki je veliko bral, ki zna o vsem, kar je mogoče in nemogoče, govoriti? Ali spada k olikim, zaničljivo govoriti o verskih rečeh?

K taki oliki ni potrebno nič drugega kakor dober spomin in gibčen jezik. Toda kakor spomin in jezik se ne storita človeka, tako ne naredita omikan spomin in omikan jezik omikanega človeka.

Anaksimenes je vedel o vsaki stvari kaj povedati. Vse je hotel razumeti. Ko so vprašali učenega Teokrita, kaj on sodi o tem nevednem človeku, je odgovoril: »Anaksimenes ima veliko reko besedij, a samo jedno kapljico razuma.« Sv. Duh pravi: »Kjer je obilo besedij, tam je večkrat praznota.« Prazen sod močno doni. Čim bolj je listje suho, tem bolj šumi. Čim manj vode ima potok, tem bolj šumi in se peni; reka pa teče tiho in veličastno.

Odkod jemljejo taki vsevedneži svojo modrost? Kdor hoče postati zdravnik, se mora učiti zdravilstva; isto tako se mora učiti bogoslovja oni, ki hoče biti dobro podkovan v verskih rečeh in zadevah, ali pa vsaj poslušati one, ki so se učili bogoslovja, duhovne. A dandanes se srka versko naziranje iz časopisov in knjig, katere pišejo taki, ki znajo vse drugo, nego kaj k-ščanskega nauka, katere osramoti v verskih rečeh vsak šolarček. In kak uspeh imajo ti brezvestni pisci! Saj

vidimo, da je moderno, norčevati se iz svetih rečij, ne postiti se, ne hoditi v cerkev. Kdor tako dela, je omikan in olikan, pravi svet. Mi pa pravimo drugače. Taki ljudje so nevedneži, hudobneži, katerim ni dosti, da so sami bresverni, temveč hočejo še druge za seboj potegniti v močvirje in praznoto.

Ali mora biti učen, kdor hoče veljati za omikanege?

Veda ne naredi človeka omikanege. Koliko učenih ljudij so že zaprli radi goljufije, tatvine itd. In kdaj je bilo več hudodelcev, hudobnežev kakor dandanes, ko je vendar vse tako omikano in olikano? »Številke nas učé,« pravi učen zdravnik Dekiré (Descuret), »da se množe grehi in bolezni duha in telesa po razmerju takozvane olike. Zalostni dokaz temu so mnogobrojne kaznilnice in bolnišnice.«

Največ samomorov je v Evropi, na Danskem in Laškem, najmanj v »klerikalni«, nazadnjaški Španiji in na Bavarskem. Vseučilišni profesor dr. Masarik je dokazal, da je vzrok samomorom iskati v brezverni poluvedu današnjega časa.

Moderna velika mesta, pravijo, da so središča omike in kulture. A kje se nahaja toliko surovosti med nižjim ljudstvom, kje toliko strastij in razsiranega zvižanja ter neodkritosrčnega hlinjenja med višjimi stanovi, kakor ravno po velikih mestih? Ne, to niso sadovi prave omike; moderna, brezverska veda ne naredi človeka omikanege.

Kar pa je potrebno, da je človek omikan, o tem v kaki prihodnji številki.

Razgled po svetu.

Vsa razgovarjanja grofa Thuna v svrhu rešitve jezikovnega vprašanja so se razbila vsled nagajivosti in trmoglavosti nemških liberalcev in nacionalcev. Svoj načrt, katerega so odklonile stranke, je pojasnil ministerski predsednik na to še zaupnikom nemško-katoliške stranke v neobveznih razgovorih. Ker je uvidela vlada pri svojih posvetovanjih z Nemci, da je nemogoče vsako parlamentarno delovanje in da Nemci ne hrepene po ničemur drugemu, kakor po prvenstvu v Avstriji in da bi jim še nadalje tlačnili drugi avstrijski narodi je zaključila štirinajsto zasedanje državnega zbora, dne 24. julija. Vseled te naredbe nimamo več državno-zborskega predsedništva, brezpomembni so vsi drugi predlogi, vse ministerske satožnice, vse interpelacije. Poslance imamo še, a ti so brez vsake imunitete. Bržkone bode v kratkem razpuščen državni zbor. Tekeče potrebe se uravnavajo sedaj z odredbami, katere izdaja cesar na podlagi paragrafa 14. naše ustave, ki se glasi: »Ce je nujno treba, da vlada odredi tedaj, kadar niso zbrani državni poslanci, kaj tacega, kar bi sicer mogla odrediti le po privoljenju državnega zbora, smejo se izdajati ukazi kratki potom cesarskih naredeb, toda vse ministerstvo je zanje odgovorno; nadalje se po njih ne

sme izpreminjati noben državni osnovni zakon, ne sme se trajno obremeniti državna blagajnica in ne sme se odsvojiti noben državni imetek; tudi imajo take naredbe le začasno veljavo, imajo biti razločno izdane kot zasilne, podpisane od vsega ministerstva in se pri prvem zborovanju parlamenta v štirih tednih predložiti obema zbornicama v odobrenje; veljajo pa le tako dolgo, dokler jih zbornici nista ali sprejeli ali zavrgli. S pomočjo tega paragrafa bi se dalo torej lahko nekaj časa vladati; trajno bi se vendar ne bi moglo. Sploh se je položaj jako poostiril in ministerski predsednik ima gotovo že načrtano pot, po kateri bo rešil državo proteče nevarnosti. Morebiti je ravno zaključenje državnozbornskega zasedanja pričetek važnih sprememb, katere hoče grof Thun izvesti v kratkem.

Na *Ogrskem* so zahajali v zadnjem času pogostoma socijalistični hujski v vojašnice, delež mej vojake socijalistične spise. Radi tega je vojaška oblast prepovedala v nekaterih krajih občevarje vojakov s civilisti kakor tudi obiskovanje javnih prostorov, katerih se poslužujejo socijalisti za shode in veselice.

V *Galliji* so se pojavljali 17. pretečenega meseca zopet nemiri, katere so provocarili judje. Ti so

namreč jednega delavca na pol ubili, dva druga pa hudo ranili. Popoldne istega dne se je pa zbrala četa delavcev, katerim se je pridružilo še nad 300 prebivalcev dotičnega kraja. Divja množica je judom vse pobila, kar je dobila. Razni listi poročajo, da odstopi v kratkem štajerski namestnik Bacquehem. Moz menda ne more izvršiti težavne naloge, da bi ukrotil prusake Nemce na Štajerskem.

Koroškemu deželnemu zboru je dosla letos spet vladna predloga, po kateri naj bi se uvedel krščanski nauk na realki v Celovcu. Liberalni poslanci, ki imajo na Koroškem večino, so pa to predlogo odklonili in prepeljali zakonski načrt, vsled katerega naj bi bil iskručen krščanski nauk še naprej iz realke. Ta načrt pa ni dobil cesarskega potrjenja.

Katoliški na Nemškem prirede letos, kakor druga leta, shod v Krefeldu. Zborovanje, katerega se bodo udeležila razna katoliška društva in več odličnih mozi, bo trajalo pet dni. — Pri neki priliki je pruski general Spitz pozivljaval poljake ude domobranskega društva, da naj izstopijo iz vseh poljskih društev ker ni prav, da bi se kot vojaki pečali s poljsko stvarjo. A možati Poljski, katere zatira pruska vlada vedno in povsod, so se rajši odpovedali domobranskemu društvu in tako pokazali, da jih ne bo še kmalu uničil oholi Nemec. — Knez Bismarok je umrl v soboto zvečer.

Na Laškem je preklicala vlada izjemno stanje v provincijah, kjer so se pojavljali zadnji nemiri. Ministerski predsednik Pelu se poda na pot v Berlin in na Dunaj predstaviti ministroma za zunanje zadeve knezu Hohenlohe in grofu Goluhovskemu.

Na Francoskem je bil znova obsojen nesramni pisatelj Zola, ki se je podkupljen od judov na vse hripilje potegoval, da bi dokazal nedolžnost izdajalca juda Drafuza, na jednoleten zapor, 3000 frankov globe in po-

vrnitev popolne skode. Ko je pa izvedel obsodbo, jo je popihal širokoustnež iz Francije, da bi usel pravici. Dosedaj je še neznan, kateri kraj je osrečil vneti židovski zagovornik s svojo navzočnostjo.

Špansko-amerikanska vojaka. Španska posadka je zapustila 15. mesto Santiago de Kuba. Čistoiki so obdržali svoje orožje, ostali vojaki pa so si smeli obdržati le, kar je njih lastnina. Zvezne države ameriske so se zavezale, da odpeljejo na ladijah vse španjske čete iz Santiago in okolice v domovino. Santiago so zasedla amerikanska vojna oblastva in ostanejo v mestu, dokler se ne reši mirovno vprašanje. Ker je poveljnik mesta Santiago, general Toral, brez dovoljenja od vrhovnega vojnega poveljnika na kopnem generala Blanco, izročil Amerikancem mesto, se bode moral zagovarjati pred vojnimi sodiščem. Amerikanci so si podjarmili že ves vzhodni del otoka Kube in so začeli oblegati vsa kubanska pristanišča. General Miles je odplul s brodovjem proti otoku Portoriko in sicer se hoče najpreje polastiti pristanišča od glavnega mesta San Juan. Ameriske vojne čete se že izkrcavajo prav pridno na otok in prodirajo vedno bolj proti notranjem. Watson pa se ni odjadril proti Evropi, da bi napadel španjsko obrežje, kakor so poročali prvotno Amerikanci in brčkone se bodo dobro premislili, predno bodo storili ta korak. Spkh so se pa že začela poganjanja glede sklepanja miru na predlog francoskega poslanika. Amerikanci zahtevajo, da se odpovedo Španjci nadoblasti nad Kubo; otok bi pripadel pod varstvo Zedinjenih držav in dobi trajno samostojno upravo. Otok Portoriko morajo Španjci odstopiti Ameriki in nekatere proste luke v glavnih mestih filipinskih in kanarskih otokov.

Na Španskem so zatrli vse liste in društva, ki delajo za don Karlesa, kateri bi rad prišel na španjski prestol.

Dopisi.

Z Dobrne. (O zlati sv. maši) prečastitega gospoda kanonika in župnika Gajseka, je vrli »Domoljub«² že poročal. Blagovoli dobiti prostorček še za sledeče vrstice.

Za dan zlate svete maše je bila božja služba ob 1/2 9. napovedana. Spoštovanje do vse časti vrednega gospoda obrata je privabilo 24 duhovnikov iz dekanovine Novcerkevke, potem iz Bistriske, Celjske, Konjske, Mariborske, Skaleke in Šmarjske; trije so bili kanoniki, in pet dekanov. Domaćih ljudi in v tuksnji toplici bivajoć h ptujcev je prišlo cele trume. Obilo poljskega četa ni moglo zadržavati pridnih faranov, da se ne bi s svojim dušnim pastirjem v ljubezni veselili redke slovesnosti. Iz ravno tiste lepe ljubezni so prejšnje dni marljivi ljudje priredili marsikaj pripravnega za tako svečanost. V predvečer praznika je pri župnišču svirala topliska godba. Kmalu za njo prikorakala je požarna bramba s svojo glasbo. Ravnekar imenovano društvo je gospodu zlatomašniku podarilo ličen lovorov venec. Isto-

časno so na dveh krajih, v dolinici in na bližnjem vrhu pokali topiči, spuščale so se rakete, razsvetila so se poslopja in zvonik, a po oddaljenejših vrhah goreli so kresovi. Za blagor občanov vneti župan, g. Kok, je pa že predpoldne častital z občinskimi odborniki. — Pred velikimi vrati župniške hiše je stal priprost slavolok z napisom: »Posvećuj jubilejno leto!« Tako naroča sv. pismo v starem zakonu. Šli smo torej ga posvečevati. Veselilo nas je srčno, iti v cerkev med molitvijo in streljanjem, ali veselo ni gledati zlatomašnika, ki potrebuje vosek do cerkve, pa kerglje v cerkvi in pred oltarjem. Vendar bodi Bogu hvála, da je še tako! — V cerkvi so pridne roke vplele v kito pred oltarjem številko »50«. Toplicarica, gospa pl. Fiker, vdova bivšega profesorja v Ljubljani in pozneje-sekcijskega načelnika pri ministerstvu, ta dobrotljiva duša je za veliki oltar naredila šopke, za stiri strežnike kupila novo cerkveno obleko in palico za gospoda zlatomašnika. Duhovniki domaće dekanije so v znamenje

spoštovanja poklonili nove mašne bukve, kapelani jubila-
lantovi pa krasno stolo. Pri sv. maši nas je iz srca ve-
selilo ališati, da se zamorejo gospod s skoro močnim
in čistim glasem napevati. Stari pevec si je ohranil
dobro grlo, da je slo izvrstno pred oltarjem, na koru
so si pa tudi pod vodstvom trudoljubnega gospoda nad-
učitelja Voglarja na vso moč prizadeli peti vbrano in
spodbudljivo. V pristrčni pridigi se celječki gospod opat
Ogradi z ozirom na zlatomašnikovo bolezen in trpljenje,
govorili: Bogu dajajmo hvalo večkrat tudi za trpljenje,
ker ga nam pošilja k naši sreči; s trpljenjem odslužujemo
kazni za grehe, v trpljenju se najlažje spreobračamo k
Bogu ter smo pripravi deliti dobrote. Trpljenja se ne
bojmo preveč, ker še ni pravo hudo, pravo hudo je
greh. Ljudje prizadenejo duhovniku veliko hudega, ako
se ne ravna po nauku dušnega pastirja. Kdor namreč
zaničuje nauke Kristusove, ki jih duhovniki razlagajo,
tisti zaničuje Kristusa samega. In tako zaničevanje boji
mašnika. — Kmalu po skončani zlati maši se je krožek
znancev zbral k tisti gostoljubni mizi, pri kateri je že
brezštevilnih gostov, bolehnih in zdravih, našlo postrežbe.
Skoro po celi sprednji steni nad mizo je bilo razobešenih
več napisov in spomenic hvaležnih arc. Veseli prijatelji
so med obedom naštevati v napitnicah, koliko dobrega
more storiti že jeden človek-duhovnik, če mu je za delo
iz pokoračine do Boga. Zlatomašnik, gosp. Gajšek so že
z največjo težavo postali duhovnik. Leta 1848. je bil
svet tako zmešan in tudi hudoben, da je dijake z naj-
sladkejšimi obljubami pa tudi z najhujšimi grožnjami
odvrčeval od duhovenskega stanu. Gospoča Gajšeka pa
le niso premotili. Na sedmih kapelanijah v trinajstih
letih, se bere o njih v več pohvalnih pismih došli nanje
od višjih, da so bili povsod goreč katehet, pa zelo de-
laven v spovednici in na pridiznici. Pri sv. Florijanu pod
Bočem so osem let v prav težavni župniji služili za
župnika. Ondi so med drugimi rečmi posebno popravili
čisto zanemarjeno podružnico na Ložnem. — Na Dobrni
so zdaj polnih 29 let zdržali iz ljubezni. Tu so dali
cerkev umetno preslikati, zvonik zvišati, oskrbeli nove
zvonove, v toplicah pa so pozidali hišo za bolne du-
hovnike. Mil. gosp. knezoškof dr. Napotnik so se jim za
ta veliki trud v posebnem pismu z dré 4. julija 1898
milostno zahvalili ter so naročili, da se tisto pismo pri
zlati maši v cerkvi prebere. Njihovi kapelani so se jim
zahvalili, da so jim bili gospod Gajšek očetovsko dober
predstojnik, tukajšnji rojak, jim je izrekel zahvalo za do-
brote do faranov; v imenu gostov, ki hodijo v toplice,
se je z veliko pohvalo obširno povedalo, da so se gospod
zlatomašnik obnašali prav vljudno do obiskovalcev vsake
vrste. — Vse te besede niso toliko iz namena govorile
gospoda jubilaanta hvaliti, ampak da nekoliko potolažijo
gospoda za prestano trpljenje, in da jih spodbudijo še
delati kar bo mogoče, ker bo Bog enkrat poplačal z vse
boljo pohvalo; pa tudi, da se mlajšim pokaže, kako naj
močko delujejo za cerkev, za ljudi, za šolo. Veselje na
Dobrni so z nami v duhu obhajali gospodovi prijatelji
po širokem svetu. Pri mizi se je prebralo 28 telegramov.
Zdaj so se z Dobrne častilci že na vse strani domu po-

dali, pa želimo, da bi ne bilo to zadnjikrat, kar skupaj
smo se veselili.

Iz Dela pri Hrastniku. »To je dan, ki ga je na-
pravil Gospod, radujmo in veselimo se ga!« Tako smo
klicali radostnih sro dolčki farani dne 2. julija, ko nam
je bila podeljena sreča, imeti v svoji sredini preblazega
in ljubljenelega gospoda milostljivega knez in škofa dr. Mi-
haela, ki so obiskali našo faro in delili zakrament svete
birme. Dospeli so k nam 1. julija okoli 5. ure zvečer
od bližnje fare Širje. Zbralo se je precej ljudstva, hva-
ležnih faranov, s č. duhovščino na čelu, pri šolskem po-
slopu, kjer je bil tudi postavljen krasen slavalok s po-
zdravnim napisom. Ko se je prikazal voz, v katerem so
se peljali Prevzvišeni, zagromeli so topiči, da je odme-
valo čez hribe in doline in zvonovi v zvoniku so se
oglasili s svojim ubranim zvonjenjem. Kmaló so dospeli
do nas — voz se ustavi, Prevzvišeni izstopijo, in gre-
doči med množico dele sv. blagoslov. Preč. g. župnik
jih nagovore, ter jim v imenu č. duhovščine, kakor tudi
v imenu vseh faranov, izroče najpriščnejše in najuda-
nejše pozdrave. Šol-ka mladina pa jim dá krasen šopek.
Nato so se Prevzvišeni podali v cerkev, kjer so podelili
blagoslov s presvetim Rešnjim Telesom. Ko se je storil
mrak, tedaj so Dolani pokazali, da spoštujejo Prevzvi-
šenega knezoškofa. Razsvetila so se okna in nebroj
lučic je razvetljevalo krasno noč, kot priče ljubezni in
spoštovanja faranov do svojega predpostavljenelega vodi-
telja. Umetalni ogenj v različnih barvah je švigal v sinji
zrak, po bližnjih holmeih so goreli kresovi, domači
pevski zbor pa je zapel nekaj poštenih narodnih slo-
venskih pesmij in tako izrazil hvaležnost in udanost do
Prevzvišenega knezoškofa. Tako je minul predvečer slav-
nostnega dneva in naslednji dan so Prevzvišeni ob 8.
uri služili slovesno sv. mašo, potem so pa stopivši na
prižnico govorili s tako apostolsko gorečnostjo, ki gane
tudi trdovratna sroa in vname za dobro. Predmet go-
vora je bil posvečen jubilejni slavnosti vladanja Nj. Ve-
ličanstva Presvetlega cesarja. Knez in škof so govorili
po lastnem prepričanju in skušnji o krepostih in čedno-
stih krščanskega življenja Presvitlega vladarja, ter jih
nam stavili za vzor in zgled vernega kristjana. Priporo-
čali so, da bi molili, goreče molili, posebno sedaj v tem
letu, za blagor Presvitlega cesarja, in cele habsburške
rodovine. K sklepu so nas še spodbujali za stavo nove
cerkve, da bi brž ko je mogoče, v zaupanju na božjo
pomoč in z združenimi močmi se lotili zares težavnega
dela, in da bi z njo postavili nekakšen spominek slavne
petdesetletnice, vladanja Nj. Vel. Presvetlega cesarja. —
Zatem so se še vršila druga običajna opravila, in ob
4. uri popoldne so zapustili nas Prevzvišeni. Zopet so se
oglasili zvonovi, ljudstvo pa je hitelo skupaj, da se enkrat
vidi ljubljenelega gospoda. Prijazno so se poslovili, in
sedli v voz — še enkrat so vzdignili desnico ter nam
podelili sv. blagoslov. Zupustili so nam mnogo lepih
naukov in duševnih milostij, za kar smo jim iz sroa
hvaležni. Prevzvišenemu pa kličemo: Dobrotljivi Bog,
ki si nam postavil tako modrega in skrbnega voditelja
neumrljivih duš, ohrani nam še mnogo let krepkega in

zdravega na duhu in telesu, da bi zamogli uspešno delovati, Tebi v čast, v zveličanje svoje in njim izročenihi duš, in enkrat srečno pripeljali iročeno čedo v kraj, kjer bo le »en blev in en pastir!« Fara ni.

Pri sv. Jederti nad Laškim trgom je umrl nagle smrti dne 18. julija župnik g. Jernej Bogataj. Ranjki se je rodil dne 18. avgusta l. 1864. v Stari Loki na Kranjskem. Ljudsko šolo je obiskoval v Škofji Loki. Latinske so le pa je dovršil z odličnim uspehom v Ljubljani. Bo-

goslovne študije je napravil v Mariboru, kjer je bil leta 1889. posvečen v mašnika. Kaplanoval je potem 4 leta v Laškem trgu, od koder je šel 1897. leta za župnika k sv. Jederti. Ranjki je bil vzgleden duhovnik, zvest državljan, zvest tudi svojemu slovenskemu narodu. Za njegove pravice se je potegoval in branil njegovo čast pri vsaki priliki, kjer mu je bilo mogoče. Bodi mu torej blag spomin, njegova duša pa vživaj zaslužen plačilo v kraljestvu izvoljenih.

Listek.

Bridke izkušnje.

Povest. Napisal Pirčan.

3. Ponarejeni novci.

Razun službe je donajala Kreblju nekaj dohodkov gostilne, ki jo je imel v selu z dovoljenjem oskrbnikovim. Točil je domač kraški teran. Tudi je prodajal kruh, ki ga je pekla žena doma iz tržaške moke. Radi domačih ne bi spečal kaj posebnega. Ponajveč so se oglašali pri njem delavci, ki so ostajali čez poldan v kobilarni.

»Pojdi Lenka,« reče nekoč Hvalovka hčerki, »in izmenjaj mi to le dvajsetico. Krošnjar je prišel, in potrebujem drobiza.«

»Kam pa?«

»H Krebljevim. Kam drugam? No le hitro! Kaj se obiraš?«

»Bojim se jih. Odkar so odšli oče, nisem bila tam. Zapodili so me, ko sem hotela drugi dan k njhovi Barici, in ...«

»Vem, vem. A le pojdi. Mudi se. Glej, mož bi rad denar.«

Lenka uboga, saj jej do sedaj še nikdo ni mogel očitati, da bi bila svoj mamici nepokorna.

Krebelj vzame novo dvajsetico, ogleda jo od vseh strani, vrže jo dvakrat, trikrat po mizi in jo zopet ogleduje. Neverno zmaje z glavo in konečno vendar odsteje drobiž deklici, ki gleda z začudenjem, kaj vse to pomeni.

»Niso-li nič rekli mati, kje so dobili tako lep denar?« povpraša Krebelj.

»Tisti tujec, saj veste, ki je ležal pri nas tri dni, ga je imel in materi podaril.«

»Samo to dvajsetico?«

»O bilo jih je več. Mati jih imajo shranjene v omari, ako bi tako radi zvedeli.«

»Ni mi mnogo do tega. Vprašal sem le mimogrede, veš, ker mi je dvajsetica res tako všeč.«

Deklica se spomni, da se mudi materi za denar in odhiti domov.

Krebelj vtakne dvajsetico v žep in odide v grajsčino.

»Kaj je zopet?« zadere se Erman, ko vstopi Krebelj v pisarno. Pred jedno uro sem ti naročil vse, kar je potreba za danes. Mari ni vse v redu?«

»Gotovo ne, milostljivi gospod, če se gode take stvari?«

»Kakšne? Kako? Kaj? Govori! Morda Francozje?«

»O vse kaj drugega. Glejte, milostljivi gospod, cesarski svet je tu okrog, cesarska kobilarna, cesarski vi oskrbnik, cesarski mi služabniki. Vse je cesarsko, le denar, o tem ljudje ne marajo, da bi bil cesarski.«

»Strele, kedo te pa razume!«

Krebelj mu poda blestečo se dvajsetico.

Oskrbnik jo ogleda in vrže po pisalni mizi. Zamolkel zvenk se razlega po sobi.

»Svinec, samo svinec. Kje si to dobil?«

»Kaj ne, važno vprašanje! In kaj takega se godi v L'povjem, cesarski kraljevi kobilarni!«

»Ne draži me. Sleparka mi povej!«

»Ta nam je že ušel. A povem vam, da se dobi v Hvalovem stanovanju še kaj jednakega.«

Krebelj pripoveduje, kako je prišel do dvajsetice, in kaj mu je pravila deklica.

»Tisto vragov! Že zopet ta Hvalova rodbina!«

»Jaz sem vas vedno svaril pred temi ljudmi.«

»Prava gadja zalega, res. A čakajte, grdohe... Sedaj je vreča polna.«

Krebelj se mu zadovoljno prismehne.

»Kako je neki oni klatež prišel do tega denarja, kaj meniš?« začne Erman nekoliko bolj miren.

»Verjemite mi, na svetu se dobe ljudje, ki si upajo vse. Prebrisani in pretkani so pa tako, da jim ni moči do zivega. Sam ga je delal, sam. Zato jo je tako hitro popihal, ko je bil izročil denar. A Hvalovka je bila zmehnjena z njim, le verjemite mi. Kar tako je ni počakal v snegu, ne!«

»Tako bo, ča, tako. Prvo, kar imamo vkreniti, je to, da preiščemo Hvalovo stanovanje. Potem sporočim jaz vso stvar grofu, in videl boš, kako hitro bodo šli iz Lipovja.«

»Saj družega ne zaslužijo,« reče Krebelj in odide zadovoljen.

Po Krebljevem odhodu se utopi Erman v globoke misli. — Nikoli se mu še ni pripetilo kaj takega. Kako je neki prišlo do tega? Goveri-li Krebelj resnico? Kako li? — Tujca ni poznal, znabiti ga še videl ni. Ne, iz sovraštva in zavisti do Hvalove rodbine mu je natvezil, da je Hvalovka kriva. — Toda, ne sovraži tudi on sam

teh ljudi? In zakaj? O dovolj ima varoka zato. Gospodar je ošaben in se mu je vedno upiral, upiral in odgovarjal njemu, oskrbniku Ermanu. In sedaj se to, ta goljufija, ta ponarejeni denar! Pred sednijo a to stvarjo, k pravdi! A če se izkaže, da ni Hvalovka kriva, da jo je oni kupec opeharil... — Ne, sam hoče vse opravi. Ni-li oskrbnik kobilarne? Ni mu li izročeno vse selo?...

»Denar je ponarejen, in naj ga prinese v Lipovje Peter ali Pavel, Hvalovka ga hrani, in to mi je dovolj, varoka, da jo odslovim.«

Po teh besedah vstane in hiti naravnost proti Hvalovim.

Gospodinja je uprav kopala gredico pred hišo, da bi vsejala prve sadeže, kajti sneg je bil skopnel, in je pošiljalo tople pomladanske zarke na zemljo. Kar jej za hrbtnom zagrmí glas:

»Nehajte, dobi se že drugi, da jo obdela.«

Z-na se ustraši, kajti nikogar ni videla prihajati, a kako se le cuspne, ko zagleda za seboj oskrbnika, ki se dosedaj še ni bil približal hiši ubogega služabnika. »Kaj neki hoče od mene, in kaj pomenjajo te besede!« misli si.

Motko odloži, otrese zemljo s predpasnika in stopi iz grede.

»Milostljivi gospod že ljo?«

»Ničesar, mati, le nekaj vam imam povedati.«

»Znabiti kaj o mojem možu, o...!«

»Molčite, kajti jeza me popače, kadar mislim nanj.« Hvalovski stopijo pri tem odgovoru solze v oči.

»No, da me ne boste gledali tako začudeno, povejte, kje ste dobili to-le!«

Tu poseže v žep in jej pokaže dvajsetico.

»Moj Bog, ukradla je nisem.«

»Kaj? Tako mi boste odgovarjali! Ne veste-li, kakšno kazem ste zaslužili s tem? Ponarejen denar hraniti in izdati! Sem z ostalimi dvajsetnicami, ki jih imate gotovo skrbno shranjene.«

Uboga žena skoro ni vedela, kaj se godi z njo.

»Denar je ponarejen?« zajecja.

»Da, sam svinec. Če ne verujete, poskusite z zvenkom. A kaj se boste delali nevedno! Še ostale dajte sem, in drugo je moja skrb.«

Hvalovka gre v hišo in mu prinese zahtevano dvajsetico. Erman poskuša drugo za drugo. Med tem pride — blizal se je namreč poldan — sinova domov, ki sta delala od ranega jutra v grajščini.

»Tak denar imeti pod stroho in z njim slepariti pošlene ljudi! Vas ni sram?«

Sinova sta takoj vedela, kaj se godi.

»Gospod, sleparji nismo. Še nikdo nam ni očital tega, tudi vam ne pustimo«, zgrozi se Peter.

»Fant, le počasi. Pomni, s kom govoriš. Če naznamim tvojo stvar sodnji, bo tvoja mati sedela leta in leta. Ti še ne veš, kakšne so postave.«

»O da sem vedela takrat, kaj pride iz tega, nazaj v obraz bi mu jih vrgla. Kakor resnično Bog živi, nisem vedela, kaj imam, da denar ni pravi,« toguje Hvalovka.

»Le tiho, jaz sem od zanesljive strani zvedel vse. Samo to povejte, kam jo je lopov ubral«, obregne se Erman.

»Na Hrvatsko nekam, v Drvenar, ali kakor se že pravi, kjer...«

Že dobro. Ude nam ne. Kazni zapade, kakoršno zasluži, hujšo seveda negovi. Vas ne naznamim sodnji, toda v treh dneh se mi morate vsi stirje pobesti iz Lipovja. Sta me razumeli — v treh dneh! Takih ljudi ne potrebujemo tu.«

»Usmiljenje!« zavpije Hvalovka, a Erman je ne čuje več, temveč hitrih korakov odhaja proti gradu.

V grajski kapelici zazvoni poldne.

Hvalova rodbina ni bila v Lipovju Bogsigavedi koliko časa, kajti gospodar je bil rojen na Pivki v Matenovem. Za izra mladih let je hodil na delo v bližnjo kobilarno Prestrano. Z dvajsetim letom je vstopil v vojake in se izkazal junaka v bojih za časa Marije Terezije. Priredši domov dobi službo v Prestrani, odkoder ga bivši oskrbnik kmalu prestavi na boljše mesto v Lipovje. Po smrti očetovi ni hodil domov, četudi ni imel ne brata, ne sestre, ampak je dal hišo in nekaj kosov zemljišča — mnogo tako niso imeli — v najem in živel srečno in zadovoljno v Lipovjem, dokler ga ni klicala dolžnost, da je šel s konji na Ogersko.

Za družino je bil to hud udarec, a še huje jih je zadelo, ko so slišali iz ust oskrbnikovih trde besede, da morajo ostaviti Lipovje. Gospodinja je bila žalostna, silno žalostna, kakoršne mala Lenka se ni videla. Hodila je po hiši in ni vedela, česa bi se lotila. Naslonila se je ob mizo, pokrila z rokami obraz in ihtela:

»Kaj vse človek doživi. Zakaj se je mož toliko trudil v cesarški službi in se še vbiha in muči? Dom mora zapustiti in iti, kamor mu ukažejo! Mari zato, da potem njegovo ženo in otroke preganjajo, kakor se jim poljubi...? O, to je preveč. A če je tvoja sveta volja, Gospod, prenesti hočem vse in skupati vate.«

»Kaj si boste tolko jemali k srcu«, tolaži jo Peter, kateremu je bilo hudo, da se mati solzi. »Veseli bomo, da gremo lahko na svoje, in da nam ni treba iskati stanovanja pri družih.«

»Saj res«, oglasi se Lenka, »takrat sta nam pravili, kako je na Pivki, v Matenovem, kjer stoji očetova hiša na malem griču. Jaz že komaj čakam, da b'šla tja.«

»Ko bi bilo mogoče očetu naznaniti vse stvar, povzame Tine. »Oni bi se iskali pravice. A tam so na Ogerskem, Bog zna kje, in mi smo tu. In ako bi tudi vedeli zanje, nemogoče bi nam bilo tako hitro sporočiti jim našo bedo.«

»Uprav radi tega nam je ta hudoba, — Bog mi grehe odpusti — ukazal v treh dneh oditi. Saj meni bi ne bilo toliko hudo — posten in priden človek se preživi povsodi — a tu vemo, kaj imamo, tam je vse negotovo. Zlasti sedaj se bojim, ko imajo vsaki čas Francozje planiti v deželo. In vrhu tega sta imela vidva tu vsaki dan gotov zaslužek.«

»Seveda, in vi ste iz mesta prinášali vsega, česar je bilo potreba«, poseže vmes Peter.

»Da ste morali onega tujca pripeljati pod streho!«
dé mlajši sin.

»Storila sem delo usmiljenja, kar me sedaj tolaži in navdaja z upanjem, da Bog tudi mene ne zapusti. Tujec je blaga duša, o tem sem se prepričala popolnoma. On ni mislil hudega. Kakor je rekel, menjal je v Tretu laške lire. Gotovo je naletel na kakega Juda in, ker se mu je mudilo, ni gledal, kaj je dobil.«

Tako se je pletel pogovor pozno v noč. Sklenili so, da se odpravijo brez obotavljanja drugi dan za odhod.

Kako so se čudili ljudje, ko so nakladali Hvalovi

svojo opravo na vozove. Uboga žena se je smilila vsem, ki so jo poznali, in hudovali so se nad oskrbnikom, da more kaj takega storiti.

»E poštenost, poštenost! Brez te se ne izhaja dan-današnji«, reče Krebelj, ki je prišel tudi pogledat.

»Toliko bolj pa s prilizovanjem in hinavščino, kaj ne?« odgovori mu pomenljivo Hvalovka.

Vsi pričujoči se nasmehnejo in pogledajo Kreblja, ki ni vedel, kaj bi odgovoril.

Drugo jutro na vse zgodaj vprežejo vozniki, in Hvalovi nastopijo dolgo pot na Pivko.

Razgled po Slovenskem.

Češko-slovenski katoliški shod. Naši severni slo-
vanski bratje, Čehi, bodo priredili letos občni shod češko-
slovenskih katolikov v kraljevi Pragi. Na shodu se bodo
obravnavala velika in važna vprašanja. Govorilo se bo
o socijalnem, o šolskem vprašanju; razpravljalo se bo
o vedi, umetnosti, tisku, slovstvu; pečali se bodo s ka-
toliško organizacijo in katoliškim združevanju. Na ta
shod vabi odbor tudi katoliške Slovane. In gotovo ne bi
bilo prav in lepo, če ne bi pohiteli tudi sinovi do
cela katoliškega slovenskega naroda v kolikor mogoče
obilnem številu v zlato Prago, kjer bodo zbrani vsi Slo-
vani. V stotolpi, kraljevi Pragi bomo skupno z dru-
gimi Slovani z nova pokazali očitno in odkrito, da
nam nije res katoliško srce. Oudi bomo slavili zdru-
ženi Slovani dvojni jubilej: jubilej sv. Očeta in jubilej
našega cesarja. Oudi si hočemo vtrditi svoje katoliško
misljenje; ondi zopet se navdušiti za nadaljno plodno
in uspešno delovanje v časni in večni prid slovenskega
naroda! Komur torej dopuščajo razmere in čas naj se
odloči za pot v kraljevo Prago! — Shod se bo vršil od
22. do 25. avgusta.

Duhovne vaje za kršč. dekleta in kršč. žene bodo
letos v cerkvi presv. Srca J. zusovega v Ljubljani. Prično
se dne 16. avgusta zvečer z molitvijo: Pridi sv. Duš!
in govorom ter se sklenejo dne 20. avgusta zjutraj
s skupnim obhajilom. Gotovo bodo krščanske žene in
dekleta rade porabile to lepo priložnost in veliko pri-
jaznost č. oo. Lazaristov, in se v obilnem številu vde-
ležile teh duhovnih vaj, sebi v veliko dušno korist.

Šola za gluhoneme deklice. Poroča se nam: Ko je
eksc. gospod deželni predsednik baron Hein o priliki
blagoslovljenja bolnišnice č. usmiljenih bratov in otvo-
rjenja črnomaljskega vodovoda bival na Dolenjskem, je
v soboto dne 9. t. m. v spremstvu gospoda novome-
škega okrajnega glavarja obiskal tudi zavod ubogih šol-
skih sester de N. D. v Smihelu. Tri gluhoneme, katere
bodo letos zavod ostavile, so ga pozdravile ter so de-
klamovale pesem, ki je bila navlašč v ta namen slo-
žena, in končno so mu skupaj zaklicale: živio! In po-
stranske sobe se sedaj prikaže majhna gluhonema Fran-
čiška Obreza, ki je morala zaradi bolezni nekaj časa od
drukih ločena biti. Ta gospodu deželnemu predsedniku

reče: »Lepa hvala, da ste nas obiskali. Vivat!« Po tem
pozdravu je bilo v šoli izpraševanje gluhonemih iz obeh
oddelkov. Gospod deželni predsednik je odgovore z za-
nimivostjo poslušali in čez jedno uro zadovoljen zapu-
stil zavod. Ker bo letos nekaj gluhonemih iz šole izsto-
pilo, prične se 15. septembra t. l. nov tečaj za poduk
gluhtonemih deklic. Starši, kateri imajo gluhoneme hčere,
naj se potrudijo, da jih spravijo v smihelski zavod.
Kateri sami za svoje otroke plačevati ne morejo, naj se
nemudoma obrnejo do visokaga deželnega odbora s
prošnjo, da se jim podeli ustanova ali primerna pod-
pora. Prošnjam za ustanove naj se priloži krstni list,
spridevalo ubožnosti in spridevalo zdravnikovo, da je
otrok zdrav.

Duhovniške premembe v ljubljanski škofiji. Preme-
šeni so naslednji č. gg. kapelani: Anton Golf iz
Crknice v Preddvor, Anton Hribar iz Smlednika v
Polhov Gradec, Evgen Lampe iz Grada kot pristav
v bogoslovno semenišče, Valentin Marčič iz Pol-
hovega Gradca kot prvi kapelan v Semiču, Ivan Me-
dved iz Krizevega pri Kostanjevici v Dobrniču, Vil-
jem Mlejnik iz Semiča v Knežak, Viljem Pav-
lus z Dol v Šmarje, Ivan Pelc iz Semiča v Loški
potok, Anton Plešič iz Št. Jurija pod Kumom v
Smlednik, Ivan Sever iz Črnomlja v Črnašenik,
Ivan Volk iz Dolenje vasi v Velesovo, Frančišek
Zuzek iz Preddvora v Dolenjo vas. Novo namešteni
so č. gg.: semeniški duhovniki Avgust Schauer,
kot kapelan v Koprivniku na Kočevskem, Frančišek
Zupančič kot kapelan v Črnomlju, Frančišek
Koželj kot kapelan v Krizevem pri Kostanjevici; in
novomašniki: Engelbert Berlan kot kapelan v
Št. Juriju pod Kumom, Frančišek Čemazar kot
drugi kapelan v Selcih, Ivan Janež kot kapelan v
Dolih, Adolf Knol, kot drugi kapelan na Raki,
Ivan Knific, kot drugi kapelan v Crknici, Andrej
Lavrič kot drugi kapelan v Semiču Jakob Lov-
retič kot drugi kapelan v Kamniku, Ivan Zore
kot kapelan v Gradu.

Od Krškega. Pri Krškem, Raki, Škocijanu je bila
20. julija velika nevihta. Po nekaterih krajih je padala
tudi toča. Škode je napravila veliko; posebno pri oranah

njih in prekopenih vinogradih. U neko hišo je udarila strela, vendar so jo še rešili o pravem času. Hudega vremena reši nas o Gospod!

Shod za vrhniški okraj bode v nedeljo 7. avgusta ob 3 uri popoldne na Vrhnikih v „Rokodelskem Domu“. Priredijo ga gosp. deželni poslanec Gabrijel Jelovšek in gg. državna poslanca dr. Jan. Ev. Krek in svetnik Ivan Vencaja.

Ogenj. Dne 26. pretečenega meseca je popoldne na Biatni Brezovici pri Vrhnikih gorelo. Ogenj je uničil 8 hiš, 11 kozolcev z žitom in senom, 4 skednje in 2 hleva. Škoda je velika, zapalili so baje otroci. Na pomoč sta prihiteli gasilni društvi z Vrhnik in Verda.

Drugi evharistiški shod se je v četrtek dne 28. julija krasno dovršil. Shoda se je vdeležilo nad 100 duhovnikov-častilcev. Tudi sosedna lavantinska škofija je bila zastopana po preč. gospodu kanoniku in stolnemu dekanu Herku. — Znotraj ob 8 uri je v polni Uršulinski cerkvi imel krasen govor č. g. častni kanonik in župnik šentjakovski Janez Rozman, kateremu je sledila

škofova velika sv. maša. — Po cerkvenem opraviilu je otvoril presvetli knez in škof razstavo cerkvenih paramentov bratovščine vednega čiščenja s prelepim nagovorom. Razna razstavljena cerkvena obleka je v svoji mnogobrojnosti in fini izdelavi priča zarez občudovanja vrednega truda č. č. uršulink in drugih blag. gospa in gosposi, a ob enem zunanje znamenje izredno velike razširjenosti bratovščine vednega čiščenja med našim ljudstvom. — Ob pol 11 začela se je konferenca v dvorani knezoškofijske palače. Zborovanje je prisel č. gosp. generalni vihar Janez Fais. Potem je govoril še več gospodov prav temeljito in navdušeno. O poludne se je zborovanje pretrgalo in se nadaljevalo ob treh. Na koncu je zopet presvetli knez in škof v ognjevitom sklepnem govoru navduševal navzočnike, naj dejanski izvedejo krasne misli, ki so se sprožile na shodu. Sklepajoč z željo, da bi kmalu bilo mogoče prirediti veličasten evharistiški shod iz vseh slovenskih škofij, povabil je Presvetli vse navzoče k slovesnemu sklepu v uršulinski cerkvi, kjer so bile litanije in slovesni blagoslov.

Raznoterosti.

(Potopljena ladija »Bourgogne«.) Grozna nesreča se je pripetila dne 4. julija pri malem severno-amerikanskem otoku Sable Island. Francoski parnik »Bourgogne« je trčil ob angleški jadrnik »Cromartyshire« in se potopil. Na parniku je bilo blizu tisoč č. b. in izmed teh jih je utonilo nad 600 popotnikov in pomorščakov. Nastala je na ladiji nepopisna zmešnjava. Vsakdo se je hotel rešiti v čolnih; in tu so se vedli zlasti mornarji uprav živinsko; pehali in metali so v morje žene in otroke, da so rešili sebe. A taki niso bili samo surovi, neolikani mornarji, tudi fini gospodje so počenjali nezalisan surovosti. Tako pripoveduje popotnik John Burge, ki se je po silnem trudu vendar rešil: Prišel sem s svojo sivo materjo v čoln, še predno se je ladija potopila; mornarji so me pa prijeli in držali trdno, med tem ko so drugi vrgli mojo mater v morje, — potem so vrgli še mene za njo. Petkrat so me pahnili z vesli proč ter me potisnili pod čoln. Naposled sem se vendar rešil na drugem čolnu. — Nekdo drugi pripoveduje, da je zavpil inženir, katerega so klicali na pomoč, do ni zato tukaj, da bi reševal drugim življenje, in je pretil ljudem, ki so mu bili napoti, celo z nožem. — Drug popotnik je videl, kako se je cela obitelj skupaj potopila; mož je napel vse sile, da bi rešil ženo, toda že precej veliki trije otroci so se oklenili starišev in vseh pet se je potopilo. — Kakor zatrjujejo ljudje na angleški ladiji, ni bil ta nič kriv nesreče, kajti parnik se mora jadrniku umakniti. Sploh so pa storili Angleži tudi potem svojo dolžnost. Sproga kapitanova na angleški ladiji pripoveduje sledeče: Vstala sem kakor navadno zgodaj. Gosta megla se je razprostirala po morju. Malo pred sunkom začujem od leve strani parni zvizg. Naša ladija je zapiskala vsako minuto. Opozorila sem

svojega moža na piskanje in tudi čuvaj je čul neki glas, ki je prihajal vedno bližje. Mahoma pa se prikaže velikanek parnik tik naše ladije. Takoj potem pa nastane grozen ropot; skočila sem v kabino k otrokom, jih oblekla in nesla na krov; pričakovala sem vsak hip, da se pogrezne naša ladija. Ko smo pa spoznali, da ni nobene velike nevarnosti, smo skušali usreti kje oni parnik. Nekoliko minut po onem groznem sunku smo čuli še pisek in videli, da so spustili nekaj raket. Moj mož je storil takisto; mislil je namreč, da mu hoče parnik pomagati, — toda kmalu je bilo vse tiho in vedeli smo, kaj se je moralo zgoditi. Počasi se zjasni in pokaže se nam strašen pogled. Okoli in okoli ljudje, boreči se z valovi in smrtjo. Nemuloma smo jim šli na pomoč. Več kakor 200 smo jih rešili in spravili na krov. — Koliko jih je ravno utonilo, se še ne vé, a sklepati je po poročilih, da silno veliko. Popotniki prvega razreda so se vsi potopili, največ se jih je rešilo onih iz tretjega, ker so bili na krovu. V neki čoln se je rešilo 40 žensk, a bilo ni v čolnu ne jednega moža in ni jednega vesla; čoln je omahnil — in vseh 40 se jih je potopilo. — Jako nečloveški so se obnašali tudi nekateri Italijani, ki so bili na krovu; z noži so pehali žene in otroke v stran, da so se tem gotoveje rešili sami. Neki Francoz, ki se je tudi rešil, pravi, da se sramuje, da so njegovi rojaki tako nečloveški. Pri sebi je imel dve siroti; spustil ju je v neki čoln, a njega samega niso pustili vanj; pogreznil se je torej z ladijo; toda obdržal se je vendar na površju in zagledal v tem neki čoln; hotel je priti vanj, toda suvali so ga z vesli in železjem; roke njegove so črne od udarcev in tele njegovo polno ran; še osem ur se je držal na površju, naposled so ga rešili. Videl je, kako je zagrabilo pet žensk za rešilno vrv nekega

čolna in so hotele za njem plavati, toda matrozi so prerezali vrvi in ženske so se potopile. — Junaško so se pa držali častniki in v prvi vrsti kapitan; ta je stal na svojem mestu do zadnjega trenutka. — Posebno žalostno pa je, da se je s to ladijo potopilo tudi devet Slovencev. »Glas Naroda«, ki izhaja v Novem Jorku, v številki z dne 6. julija navaja imena naših rojakov. Na krovu nesrečne ladije je bilo 800 oseb, resile se je le 30 mornarjev in okoli 170 potnikov. Imena Slovencev so: Rey, Anton Hodnik, župnik iz Bessemer Mich., namenjen na Krško; Ana Mihelič iz Brooklyn, v Drago; Marijo Hrovatin z dvema otrokoma iz Forrest City, v Borovnico; Matevž Debevec, iz Forrest City v Borovnico; Janez Znidaršič iz Canons City v Sodražico; Anton Znidaršič iz Canons City, v Sodražico; M. Šomrak iz Pueble, v Sodražico; I. Jakše iz Pueble, v Semič. — Resil pa se je Jožef Rus, namenjen v Krško.

(Ves občinski zastop zaprt) V Iklodi na Ogrskem so zaprli ves občinski zastop. Zandarji so izvohali, da so zupan in odborniki v zvezi s tatovi. Imeli so svoja prodajalnico, kjer so prodajali ukradene reči. Biazna Ogrska!

(Krščansk minister) O umrlem bavarskem ministru za bogočastje, dr. pl. Milerju, pripovedujejo naslednjo lepo dogodbo: Na dan otvoritve bavarskega deželnege zbora je trpela seja dolgo časa; ko je bila končana, so hiteli poslanci hitro k obedu. Nek kmečki poslanec, malo znan po Monakovem, je stal na ulici premišljuječ kam bi šel kositi. Kar pride k njemu naučni minister dr. pl. Miler in ga vpraša, kaj da premišljuje. »Ekscellenca«, odgovori poslanec, »Danes je petek, in ne vem, kam bi se obrnil, da bi dobil navadno, dobro postno kosilo.« »To vam jaz lahko pokazem«, pravi minister, »Dobili boste priprosto postno kosilo.« Poslanec sprejme hvaležno ponudbo. V živem pogovoru prideta do velike hiše, in minister ustopi v hotel, kakor je menil poslanec. A kmalu spozna svojo zmoto, ko mu predstavi minister svojo gospo in otroke. Poslanec se začne opravičevati in hoče oditi, toda prijazni minister mu reče: »Pri nas imamo v petek navadno kosilo, kakor se spodobi v katoliški hiši. Mesa ne jemo noben petek, ker cerkvena zapoved velja tudi za ministra. Čast mi je, če ostanete pri nas pri kosilu.« — Nato so otroci lepo molili molitev pred jedjo in tudi po obedu niso pozabili zahvaliti Boga. Poslanec se je dolgo spominjal prijaznega, vernega ministra.

(Ruska zgodovina.) Peter veliki postavil je nekega dne pred uhod v svoje sobe stražo s strogim ukazom, nikomur dovoliti vstopa. Na večer tistega dne pride Menčikov, ljubljemec carjev, in hoče kar mimo straže k carju. »Stoj!« zavpije straža. Knez ozmerja vojaka z norcem in ga vpraša, ali morda ne pozna njega — Menčikova? — »O seveda, Batjuskov«, pravi straža, »vendar naročeno mi je, da moram vsakega zavrniti.« — Knez se razardi in vdari vojaka, ki mu zapira pot, z bičem v obraz. Mirno odgovori udarjeni: »Batjuskov, le bij,

toda notri ne pojdes.« V tem trenutku odpre Peter Veliki, ki je slišal hrup, vrata in vpraša, kaj je. Takoj se oglasi Menčikov: »Ta neumni vojak mi brani vstopiti in za to nesramuost sem mu dal jedno z bičem.« — Car nič ne odgovori in gre v svoje sobe. Isti večer pokliče oba k sebi, kneza in vojaka. Kratko, ukaže vojaku: »Na, tu vzemi bič in pretepi kneza.« — »Kaj?« zavpije Menčikov, »prosti vojak naj bije kneza?« — »Dobro!« pravi car, »imenujem ga za podčastnika. Zdaj udari.« — »Toda« — na to knez. — »Kaj?« pravi zopet car, »ali se ni dosti? Dobro tedaj! Imenujem ga za lajtnanta.« — »A jaz sem general.« — »No, tedaj ga imenujem za polkovnika (obersta).« — Plaho reče tedaj Menčikov iznenajenemu vojaku: »Tako, sedaj le udari, če ne, te car nazadnje naredi še za generala.« In knez Menčikov prejel je tisti večer od novega polkovnika nekaj »lahnih«. Novi polkovnik pa je v naslednji vojski zares postal general.

(Vrni krivično blago.) Bogat mož zaukaže na smrtni postelji svojim trem sinovom, da naj vrnejo določeno svoto denarja, za katero je ogoljufal revne sirote, tem ubožcem. Sinovi obljubijo, da bodo storili to, in oče umrje. Brž se zmenijo, da bodo denar raje med seboj razdelili, ker nihče ne ve o tej goljufiji. Ko se stoje pri očetovi postelji, stopi v sobo rešen, častitljiv puščavnik. Sinovi se ustrašijo, in ga prosijo, naj se vsede in naj pove kaj je novega v puščavi. »Nič dobrega« odgovori starček. »Ko sem šel skozi samotno puščavo, zdelo se mi je, da slišim iz globokega prepada glas, ki je hreščal in upil: »Slaba je, slaba. Duša bogatega skopuha, katero sem imel ujet že mnogo let, mi je ušla. Zapovedal je namreč skopuh svojim sinovom, da naj vrnejo krivično blago.« Na to se oglasi drug glas: »Ne bodi žalosten, temveč veseli se. Namesto jedne duše bomo dobili najbrže tri.« »Te tri duše smo mi«, pravi prestrašen starejši sin; »ti glasovi, katere si slišal so prišli od hudobnih duhov. Brž bomo razdelili krivično blago pravim lastnikom ter tako izpolnili očetovo voljo.« »Da, takoj storimo to« vslikneti mlajša brata. »Hvala Bogu« pravi puščavnik. Vrnite sirotam po krivici vzeto blago in rešite svoje duše. Kajti nihče ne more biti zveličan, kdor vedoma obdrži krivično blago.«

(Razmišljen profesor.) Profesor: »Kdaj ste rojeni?« Dijak: »18. maja 1880.« Profesor: »Ali vam nisem že tisočkrat povedal, da morate pri letnicah vedno pristaviti: pred ali po Kristusovem rojstvu! Torej kdaj ste rojeni? Pred ali po Kristusu.«

(Angelček varih) V Bio pri Antibu na Francoskem se je zrusila 13. junija štirinadestopna hiša in zasula 27 ljudi. Ko so vojaki razkopavali razvaline, so našli po 14 urnem delu otročička, starega 25 dni, mirno spečega v zibelki. Velik prazen sod brez dna ga je pokril, ko se je podirala hiša, in ga obvaroval gotove smrti. Pestrno so odkopali zraven zibelke vso razmesarjeno. Celo liberalni časopisi pišejo o tem dogodku, in pravijo, da je to viden čudež, da je le angelček varih obvaroval otroka smrti.

**Prihodnja številka „DOMOLJUBA“ izide dne
17. avgusta 1898 zvečer.**

Loterijske srečke.

Današ, 23. julija:	21	70	6	7	55
Lino, 30. julija:	17	86	48	23	36
Trst, 30. julija:	14	33	85	23	17
Gradeo, 23. julija:	33	58	88	72	9

Koverta s firmo

priporoča

Katoliška Tiskarna

po nizkeji ceni.

Zahvala!

Dne 2. julija t. l. je strela udarila v moj hlev in ogenj mi ga je uničil popolnoma. Zavarovan sem bil pri vzajemni zavarovalnici „Unio catholica“, katere mi je po glavnem zastopu v Ljubljani takoj cenila škodo in brez vsega odbitka celó zavarovano vsoto pošteno in takoj izplačala, v sled česar se jej prav toplo zahvalim in jo tudi drugim posestnikom kot dobro zavarovalnico iskreno priporočam.

V Smrečju, okraj Vrhnika, dne 20. julija 1898.

Jakob Celarc.

Zupanstvo St. Jošt uradno potrjuje z dne 29. julija t. l., da je zgoraj navedena zahvala resnična.

Le 50 kr. za 3 žrebanja.

Žrebanje v soboto!

315 2

Glavni dobitnik

889 10

1krat 100.000 kron in 3krat 25.000 kron

v denarjih po odbitku 20%.

**Jubilejne razstavne srečke
à 50 kr.**

Žrebanje: 6. avgusta 1898.

Žrebanje: 15. septembra 1898.

Žrebanje: 22. oktobra 1898.

priporoča **J. C. Mayer**, menjalnica v Ljubljani.

Tako se sprejme

učence

**za krojaški obrt pri
Franc Kokalju v**

Sori, p. Medvode. 332 2-2

Zastonj

319 (12-4)

šivalni stroji

nikjer ne dobivajo!

**Velika zaloga
bicikljev in
poljedelskih
strojev!**

Kdor pa hoče kupiti iz-
vrsten in trpečen šivalni
stroj za 5% ceneje kakor kje
druge, ta naj se zaupno obrne
na prvo in najstarejšo tovarniško
zalogo šivalnih in poljedelskih
strojev na Kranjskem

5%
ceneje kakor kje
drugej.

Franc Detter

Ljubljana, Stari trg

št. 1.

Pozor!

Trdka vsprejema
pod dobrimi pogoji potovalce
in zastopnike za deželo.

Cenili zastonj in poštnine prosto.

**Slovenska
kuharica**

ali

**navod okusno ku-
hati navadna in
imenitna jedila.**

Spisala in in na svilo
dala Magdalena Pleiweis.
— Tej novi izdaji je pridejan
obširen dodatek, katerega
je spisala M. Lavtižar.

Vkljub temu, da je vee-
bina knjige vsled dodatka zda-
tno obširnejša, kakor v prejšnjih
izdajah, knjiga obsega v novi
izdaji 398 strani, ostala je
cena stara, namreč za ne-
vezano 1 gld. 50 kr., za
vezano v platno pa
1'80 gld.; po pošti poslana
10 kr. več.

**Vožnje karte
in
tovorni listi**

AMERIKO.

812 5 Kraljevi belgijski poštni parnik

**Red Star Linie iz Antverpna naravnost v
Novi Jork in Filadelfijo.**

Koncesijonovana od visoke c. kr. avstrijske vlade.

Pojasnila daje radovoljno

koncesijonovana potovalna pisarna

E. Schmarda

v Ljubljani. Marije Terezije cesta šte. 4,
pritliče na levo. 362 25-8

Vsega ozira vreden

ter domač izdelek je iz kranjskih planinskih rastlin
napravljeni likér 272 12

„Triglav“

J. Klauer-ja v Ljubljani.

Po svoji čistosti in veliki zdravilni moči za želodec je
ta žganjina vsega priporočevanja vredna. Kot krepčalno pi-
jaco naj bi imeli ta likér v vsakem gospodinjstvu.

Na prodaj je v lekarnah gg. **M. Leustek** in **Ubal**
pl. Trnkóczy, kakor tudi večinoma pri vseh prodajalcih
delikates in v specerijah. 25-25 99

HERBABNY-jev

podfosfornasto-kisl

apneno-železni sirup.

Ta 28 let z največjim uspehom rabljeni prsti sirup
rastaplja sluz, upokojuje kašelj, pomanjšuje pót,
daje slast do jedi, pospešuje prebavljanje in redil-
nost, telo jači in krepi. Železo, ki je v sirupu v lahko
si prisvajajoči obliki, je jako koristno za naraščanje krvi,
raztopljive fosforno-apnene soli, ki so v njem, pa po-
sebnost pri slabotnih otrocih pospešujejo naraščanje
kostij. 725 20-20

Cena steklenici je 1 gl. 25 kr., po pošti 20 kr.
več za zavijanje. (Polsteklenic ni.)

Prosimo, da se vedno
izrecno zahteva **Herbabny-jev**
apneno-železni sirup. Kot
znak izvora se nahaja v steklu in
na zamašku ime „**Herbabny**“
vtisnjeno z vzvišenimi črkami in
nosi vsaka steklenica poleg stojičo
ura dno registrov. varstveno
znamko, na katera znamenja naj
se blagovoli paziti.

289 15 Osrednje skladišče:

Dunaj, lekarna „zur Barmherzigkeit“

VII/1, Kaiserstrasse 73 in 75.

V zalogi skoro v vseh lekarnah na Dunaju in v kronovinah.

Franc Detter

Ljubljana, Stari trg št. 1.

Prva in najstarejša tovarniška zaloga živalnih in
poljedelskih strojev na Kranjskem

Najnovejše! priporočila **Najnovejše!**

mlatilnice

z ležiščem s kroglijami (Kugellager).

Kdor toraj namerava kupiti mlatilni ali kateri drugi
kmetijski stroj, naj se zaupljivo obrne na zgoraj navedeno
tvrdko, katera edina na Kranjskem ima razun družih kme-
tjskih strojev tudi najboljše mlatilnice, v zalogi, katere
imajo ležišča s kroglijami (Kugellager), enako biciklom.

To je zelo praktična in koristna novost, katere omogoči,
da se stroj 40% lažje goni kakor doslej.

Ako se je popreje moral stroj s štirimi ali tremi možmi
goniti, zadostujeta sedaj samo dva, oziroma jeden mož. Ti
stroji so toraj neverjetno lahko goniti, zelo trpežni in, pri-
meroma njih zmoglosti, ceni.

Kroglice v ležiščih so iz najfinjšega angleškega litega
jekla (Gussstahl) in brezpogojno trpežne. Ako bi se ležišče
(Lager) sčasoma obrabilo, zamore se za majhen denar novo
dohiti in stroj deluje zopet kakor nov.

Ob enem priporočam na izber svojo bogato zalogo

živalnih strojev

za domačo in obrtniško rabo, 10% ceneje kakor
drugje. Odličnim spoštovanjem

328 4-3

Franc Detter.

Ceniki in pojasnila dobivajo se zastanj in pošilno prosto.

V najem se dá manjša a dobra

strojarija

s prodajalnico in stanovanjem.

Orodje je vse v dobrem stanju. Strojarija je tik
vode in obstoji že mnogo let. Natančneje poja-nila daje
upraništvo »Domoljubac« in pa lastnica K. Volek, Žapuže,
pošta Begunje. Gorenjsko.

100 do 300 gl.

Kovačnica

na mesec lahko počeno
zaaluzi sleherni ter povsed
brez agube, ako hoče pro-
dajati postavne dopuščene
srečke in državna pisma.

Ponudbe na Ludovika
Gosterreicher, Budapest VIII,
Deutschgasse 8. 267. 10 5
353 10-10

v prav dobrem stanju, na pri-
mernem kraju sređi vasi se
daje pod ugodnimi pogoji

v najem.

Več o tem se izve pri last-
nici E. Peterlin v Radomljah
h. št. 23. 335 3-2

Zarezano strešno opeko

(Strangfalz-Dachziegel)

prešano opeko za zid in navadno
opeko za zid ponujata po znatno znižani ceni

Knez & Supančič 294 9

tovarna za opeko v Ljubljani.

Svarilo!

Napram hudobnemu, škodoželjnemu obrekovanju gledé kakovosti mojih mlinskih izdelkov, naznanjam vsem onim, ki jih razširjajo, da sem potrebno vže vkrenil, da se dotičniki poizvedó in primerno kaznujejo.

Kar se tiče kakovosti in pristnosti mojih izdelkov, služim vsakojemu, ki se hoče prepričati, s tisoči pripoznavalnih dopisov, katere sem doslej prejel, doposlanih čisto prostovoljno od svojih p. n. odjemalcev.

Vinko Majdič,

posestnik valjčnega mlina v Kranji.

338 1

333 13-3

Slovenci in Slovenke!

Prava kava

družbe sv. Cirila in Metoda,

katero dobite v vsaki prodajalnici, dá najboljši ukus in lepo barvo črni ali mlečni kavi, ako je k isti rabite; torej zahtevajte le povsod to izborno domačo kavo.

Glavni zalagatelj Ivan Jebračin. Ljubljana.

Učenec

zmožen tudi nemškega jezika, krepke postave, se sprejme v trgovino z mešaním blagom.

Dragotin Repe,

339 3

trgovec in posestnik na Bledu.

Liniment Capsici compos.

231 19 iz lekarn Richter-jeve v Pragi

primano izvrstno bolečino elajšujoče mazilo je dobiti posodica po 40 kr., 70 kr. in 1 gl. v vsaki lekarni. Zahteva naj se to spleh priljubljeno domačo zdravilo kar kratke kot 707 39-39

Richter-jev liniment s sidrom

ter sprotne iz previdnosti le v steklenicah z znano varstveno marko „sidro“ kot pristno.

Richter-jeva lekarna
pri slatem levu v Pragi.

Na prodaj je

lepo posestvo

z gospodarskimi poslovi in prodjem vred. 1/2 ure od Vranskega. Svetá je 38 oral: lepe njive, travniki, gojzdi in sadni vrt. Cená 2200 gold.; pri kupu le 800 gold., drugo po dogovoru. 340 3

Več posé lastnik posestva v Brodéh št. 17, Spodnje Štajersko.

280 12